

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokoјence

Za izenačenje staroupokoјencev

Zagrebsko »Društvo državnih i samoupravnih penzionera Savske banovine« je v januarju poslalo finančnemu ministru daljšo spomenico glede prepotrebnega in nujnega izenačenja prejemkov staroupokoјencev. Iz spomenice objavljamo poglobitve odstavke v prevodu:

»Podpisano društvo je vselej smatralo za najnujnejšo stanovsko potrebo in zahtevo izenačenje vseh upokoјencev neglede na to, po katerem zakonu so upokoјeni.

V tem prizadevanju si dovoljuje mo z ozirom na najnovejšo spremembo predpisov o dokladah drž. upokoјencev opozoriti na nekatere določbe, ki po našem mišljenju niso pravične.

I. Veliko krivico so trpeli **rodbinski upokoјenci**, katerim je bila pokojnina odmerjena po smrti oseb, navedenih v čl. 2, 3 in 4 uredbe o draginskih dokladah drž. upokoјencev od 14. 3. 1932, št. 11.330/I, to je tistih, katerim je bila rodbinska pokojnina določena sorazmerno s prejemki po predpisih, ki so veljali pred 1. septembrom 1923 (to so tako imenovani »staroupokoјenci«). Njim je namreč na podlagi posebne določbe, drugače kot vsem ostalim rodbinskim upokoјencem, po 5. čl. navedene uredbe pripadala osebna doklada po 2. čl. in to po tabeli II., če je umrla uslužbenec, od katerega družina izvaja pravico, bil uradnik, po tabeli III. pa, če je umrla uslužbenec bil zvanik ali služitelj oz. je bilo njegovo zvanje podobno le-tem.

Medtem ko je vsem rodbinskim upokoјencem, razen pravkar navedenih, pripadala ista rodbinska doklada kakor osebam, od katerih izvaja pravico do pokojnine, ni bilo to popolnoma upravičeno načelo izvedeno samo pri tako imenovanih staroupokoјencih. Njihova draginska doklada je mnogo nižja.

Ker je ministrski svet uvidel opisano krivico, je s svojo odločbo od 24. 10. 1935, št. 39.565/I, za rodbinske upokoјence iz čl. 3 navedene uredbe spremenil cit. določbo o dokladah s tem, da je dodal k 10. čl. uredbe o osebni in rodbinski dokladi drž. upokoјencev od 19. septembra 1935, št. 37.600/I nov 3. odstavek sledeče vsebine: »Rodbinskim upokoјencem, ki jim je odmerjena pokojnina po smrti oseb, navedenih v čl. 3 in 9, pripada ista osebna doklada, ki jo imajo osebe, od katerih izvaja pravico do pokojnine.«

Pravično bi bilo, da se enako načelo izvede za vse kategorije tako imenovanih staroupokoјencev, kar bi se doseglo s tem, da se čl. 5. navedene uredbe spremeni in da se glasi takole: »Rodbinskim upokoјencem, katerim je pokojnina določena po smrti oseb, navedenih v čl. 2, 3, 4 in 6 pripada ista osebna doklada, ki jo imajo osebe, od katerih izvaja pravico do pokojnine.«

Prej navedeni, na novo dodani 3. odst. k čl. 10 uredbe naj bi se tedaj kot nepotreben črtal.

Če bi se taká določba izdala, bi družinam vseh upokoјencev, neglede na čas, ko so bili upokoјeni in neglede na zakonske predpise, po katerih jim

je bila odmerjena pokojnina, pripadala osebna doklada, katero bi imele osebe, od katerih izvajajo to pravico, če bi bila tem osebam odmerjena osebna doklada po predpisih čl. 2, 3, 4 in 6 cit. uredbe.

II. Prejšnje uredbe o osebni in rodbinskih dokladah drž. upokoјencev so nekoliko, a povsem opravičeno vsebovale neke ugodnosti za tako imenovane staroupokoјence v primeri z upokoјenimi po novejših predpisih.

V I. odst. čl. 25 prejšnje uredbe o drag. dokladah drž. upokoјencev št. 11.330/I—32, je bila določena višina dohodka od osebne ali premoženja, do katere morejo upokoјenci imeti pravico do osebne in rodb. doklade. V 2. odst. tega člena je bilo nadalje predpisano, da omejitve prejšnjega odstavka ne veljajo za osebne upokoјence, navedene v čl. 2, 3, in 4, ki so bili upokoјeni po dovršenih 20 letih efektivne, za pokojnino priznane službe, kakor tudi ne za rodbinske upokoјence, navedene v čl. 5, neglede na starost. Upokoјenci z 20 leti efektivne službe in vsi rodbinski upokoјenci so bili torej po prejšnjih predpisih na označeni način ugodneje tretirani.

V I. odst. čl. 26 iste uredbe je pa bilo predpisano, da upokoјencem, ki se bavijo s samostojnim delom, za čigar opravljanje je potrebna odobritev oz. dovoljenje pristojnega oblastva, ne pripada ne osebna ne rodbinska doklada. V 4. odst. istega člena je bilo nadalje predpisano, da določbe I. odst. ne veljajo za upokoјence iz čl. 2, 3, 4 in 5 (za tako imenovane staroupokoјence), ki so dovršili 65. leto starosti. Tudi tod je prišla do izraza tendenca, da se staroupokoјencem nudijo večje ugodnosti.

Nova uredba o znižanju osebni prejemkov od 17. 9. 1935, št. 37.420/I, je odpravila čl. 26 prejšnje uredbe in spremenila čl. 25, s tem, da je v 1. odstavku predpisala višino mesečnega dohodka od premoženja ali osebne dela kakršne koli vrste, preko katere upokoјencu ne pripada ne osebna ne rodbinska doklada. V 2. odst. istega čl. je predpisano med drugim, da določba prejšnjega odstavka ne velja za osebne upokoјence, ki so bili upokoјeni po dovršenih 25 letih efektivne državne službe. Ta izjema ni bila določena za staroupokoјence, ki so bili upokoјeni z manj kot 25 leti efektivne službe, priznane za pokojnino, niti ne za rodbinske staroupokoјence.

Določbe prejšnjega čl. 25 uredbe, ki so na navedeni način nudile ugodnosti tako imenovanim staroupokoјencem, so torej v novi redakciji popolnoma izginile in je bil položaj staroupokoјencev neopravičeno poslabšan. Šlo se je preko njih. To očitno nehoteno tehnično napako so kmalu opazili in je bila s spremembami in dopolnitvami od 24. 10. 1935, št. 39.365/I deloma popravljena.

Po našem mišljenju bi bilo treba iti še dalje in v navedeni uredbi št. 37.600/I—35 razširiti na novo dodani 3. odst. v čl. 25 tako, da bi se ta člen tako-le glasil: »Določbe 1. odst. ne veljajo za osebne upokoјence iz čl. 2, 3 in 4 in za rodbinske upokoјence iz čl. 5.«

dil vhod skozi izpite in kvalifikacije iz bogve kakšnih strok. Če je bilo kaj treba, kar lepo v kakšno meščansko šolo, v kako podeželsko »dekliško« šolo, ali pa k Miljenku Vidoviću, da spopolniš kar treba! Tam se je pa reko: saj ne gre naprej, saj je to samo za državno službo. Kar izpustite ga!

Medtem ko so na eni strani tako spopolnjevali kvalifikacije »samó za državno službo...« so drugi prinašali spričevala (mnogokrat tudi maturitetna) s podpisoma dveh državljanov... tretji so jih prinašali po nekoliko dneh iz inozemstva... četrti so pa prišli na položaj, pa jim je kvalifikacija bila nepotrebna... itd.

No čeprav so že prihajali iz srednjih šol dovršeni dijaki tudi z normalnimi kvalifikacijami... mnogo večje število reflektantov, ki so imeli kaj uspeha, so bili, skoro bi rekel, ljudje z ulice. Ti so zmerom našli »zveze«, odprta vrata in seveda pozitivne rešitve. Za njih se je vselej našla proračunska možnost kakor tudi možnost napredovanja. Medtem ko so se prošnje drugih, tistih, ki so samo delali — ali reševale leta in leta ali se sploh niso rešile, so ti z »zvezami« izposlovali rešitve po najkrajši poti.

Uradniki - intelektualci so se čudili... in molčali... toda neglede nanje in mimo njih so mnogokrat prihajali na najbolj odgovorne položaje taki »spopolnjeni« uradniki. Po eksekutivnih edinicah se je natrpalo ogromno tako imenovanih »pisarniških moči«, ki so do pripravnega trenutka živele od dolgo neizčrpnih delavskih kreditov. Nato so se prevajali za dnevničarje, končno pa za redne uradnike. Ko se je pa nudila možnost, da se tudi obrtniška izkušnja kvalificira kot pogoj za uradnika, smo dobili cele plejade ljudi, ki so zamenjali kladivo s peresnikom.

Ogromno število takih in sličnih uslužbencev je prišlo v uradniški stalež. Ali z zelo pomanjkljivo, preko noči zlitto izobrazbo ali pa sploh brez razumske izobrazbe, ki je osnovni pogoj brez izjeme za izvrševanje povprečnih upravnih poslov.

Oni — namesto da bi bili ostali v ustrezni sredi ali pri poslu, za katerega so edino imeli polno sposobnost — so prihajali na položaje, za katere je poleg strokovne sposobnosti potrebna določena sistematska metoda, kateri po svojem razumevanju niso razumsko dorasli. Namesto da bi bili dobri izvršujoči uslužbenci, so zaradi ugod-

nih razmer — postajali gg. šefi, vodje skupin itd... ki so s svojega ožjega obzorja videli dovršenost poslovanja v šabloni, v zunanosti, ne pa v dejanskih uspehih.

No, najtežja stvar je pa bila dejstvo, da je veliko število takih uslužbencev smatralo, da so sposobni za vse. Položaj jim je postal važnejši od življenja. Zato so na vse mogoče načine gledali, da dosežejo položaj neglede na to, ali so njihova prizadevanja in pota v skladu s kolegialnostjo.

Ko so torej z naskokom zavzeli položaje, ko so se dobro »pomešali«, tedaj je povsem naravno, da so uradniki - intelektualci... ko se niso prvi trenotek uprli ti anomaliji... morali čakati. Nekateri so — pa ne organizacije — že v letih 1926 do 1928 kazali na kakovost izvršnega osebja v državnih ustanovah. Že takrat, kesneje pa še vse pogostejše, se je ugotavljalo, da ni res, da zakoni niso dobri, ker imajo tako vsebino, temveč zato, ker se napačno uporabljajo ali pa sploh ne... Toda plejade ljudi s talmi — kvalifikacijami so se že premočno zasidrale in se že previsoko povzpele, da bi jih bilo mogoče odstraniti tja, od koder so prišli.

Stalež takih »kvalifikacijsko — besprizornih« je tudi na železnici velik. Velik in nevaren. — Toda z ozirom na druge državne ustanove nevarnejši, ker je železnica trgovska ustanova, ki je glavni gospodarski činitelj v državni režiji. Nji se maščuje v izdatkih vsako kompliciranje in birokratiziranje posla... A še prav posebno popolnoma napačna in docela odvišna tolmačenja, nepotrebni spori, od koder izvirajo kupi zapisnikov, potnih računov itd. In to enako v centralah direkcij kakor tudi v izvršnih edinicah.

Zato naša uradniška organizacija (t. j.: Združenje železniških uradnikov, op. prev.), ki so njeni člani ravno najobčutljive izkusili prednja dejstva v službeni praksi — mora zdaj, čeprav v času borbe za gmotne težave svojih članov, vplivati kar največkrat na odločujoče činitelje, da se v prihodnje temeljito spremeni sistem uprave sploh, zlasti osebno vprašanje.

Danes mora biti vsakemu izmed nas jasno, da nas nikdar ne morejo in ne bodo rešili »talmi — kvalificirani«, temveč izključno samo naša intelektualna zavest, ki se mora vidno izražati v strokovni organizaciji.*

Mi v številkah

Nekaj statistike drž. uslužbencev

V naslednjem podajamo nekaj podatkov o številu drž. uslužbenstva, katere navaja uradni »Statistični godišnjak« in pregled finančnega ministarstva, ki je bil priložen osnutku državnega proračuna, namenjenega parlamentu.

V proračunskem letu 1929/30 je bilo 128.879 drž. uslužbencev. Leta 1930/31 že 139.518, leta 1931/32 je bilo 154.471, leta 1932/33 jih je bilo 186.737, v proračunskem letu 1933/34 je bilo vsega skupaj že 207.130 (nasproti prejšnjemu letu za 20.393 več). Leta 1934/35 pa 205.119, v tekočem proračunskem letu je pa 208.277 aktivnih drž. uslužbencev.

Od proračunskega leta 1934/35 do leta 1935/36 je torej za 3156 uslužbencev več. Od tega prirastka je 2.924 novih uradniških pripravnikov, ostali so pa drugi uslužbenci. To kaže, da je država skušala zaposliti zadnje leto kar največ mladih nezaposlenih absolutov raznih visokih in srednjih šol.

Po službah se deli drž. uslužbenstvo takole: ministrov in banov 23.

uradnikov 57.762, uradniških pripravnikov 16.042, zvaniknikov 34.894, služiteljev 10.848, pogodbenih uradnikov, honorarnih uslužbencev in dnevničarjev je 36.885, nerazvrščenih 2.252, častnikov in vojaških uradnikov 10.536, podčastnikov in orožnikov 39.033.

Prejemki vseh aktivnih državnih uslužbencev so od prorač. leta 1934/35 do leta 1935/36 zrasli za 49.1 milijona Din, namreč od 5.142.9 na 5.192.0 milijonov Din.

Od navedenih 208.277 državnih uslužbencev jih je 62,87% zaposlenih v splošni državni upravi, 37,13% jih pa služi pri raznih državnih podjetjih in zavodih.

Po odstotkih je največ uslužbencev v prosvetnem ministrstvu, namreč 26,95% vseh nameščenecv splošne uprave, nato sledi vojno ministrstvo 26,55%, notranje ministrstvo 20,24%, ministrstvo za pravosodje ima 8,17% vseh uslužbencev itd. V številkah jih je torej po posameznih ministrstvih: prosvetno ministrstvo 35.287, vojno ministrstvo 34.763, ministrstvo za no-

„Pijomtarija“

V odlično urejevanem zagrebškem »Glasniku železniških činovnikov« je objavil stalni dopisnik S. K. tega zanimivega strokovnega mesečnika aktualni članek pod naslovom »Činovničija«. Temu bi se po naše reklo nekako »pijontarija«. Naše bralce, ki jim po večini ni poznan navedeni mesečnik,

bo članek gotovo zanimal. Zato ga prenašamo:

»Po vojni je silna množica ljudi nagrmela v »pijontarijo«. Ko je prenehalo »švercanje« (deviz, tobaka, svile, saharina, kokaina itd.), se je ta množica reflektantov še posebno povečala. V labirint državnega uradništva je vo-

tranje zadeve 26.504, pravosodno ministrstvo 10.695 uradnikov, uslužbencev, dnevničarjev itd. Skupaj je v splošni državni upravi torej 81.345 civilnih uslužbencev, potem 49.569 vojaških nameščenec, v pridobitnih podjetjih in ustanovah države je pa 77.341 nameščenec.

Največ nameščenec državnih podjetij in ustanov je pri državnih železnicah, namreč 55,43% vseh uslužbencev državnih pridobitnih podjetij. — Ministrstvo za gozdove in rudnike ima 17,36%, poštno ministrstvo pa 15,25% uslužbencev pridobitnih drž. ustanov.

Na dan 1. oktobra 1935 je bilo 64.236 državnih upokojencev, nasproti prejšnjemu letu 2143 več. Osebnih upokojencev je bilo 38.810 in so prejeli na leto 735.540,052'19 Din. — Družinskih upokojencev je pa bilo isti dan 24.979, ki so prejeli 300.634,019'48 Din pokojnin.

Raznih izrednih podpor in narodnih priznanj se je izplačevalo 426 osebam v skupnem znesku za 4.563.723'56 Din.

Največ upokojencev je pripadalo notranjemu ministrstvu, namreč 10.792,

ki so prejeli skupno nad 137 milijonov. Sledi nato vojno ministrstvo z 10.063 upokojenci, ki so prejeli nad 194 milijonov Din. Na tretjem mestu po številu upokojencev je prosvetno ministrstvo z 9.462 upokojenci, ki so prejeli skoraj 196 milijonov Din na leto. Najmanj upokojencev je iz ministrstva za zunanje zadeve, ki jih ima komaj 155 s 4 milijoni letnih pokojnin.

Razen teh so še posamezni upokojenci, ki so služili pri glavni kontroli (212 upokojencev s 5 milijoni letnih pokojnin), ministrsko predsedstvo (188 upokojencev, s približno 8.700.000 Din na leto), narodno predstavništvo (s 186 upokojenci, ki prejema približno 2.100.000 Din) in državni svet (17 upokojencev s približno 600.000 Din pokojnin na leto).

Pri banskih upravah je bilo v proračunskem letu 1935/36 vsega skupaj 44.446 državnih uslužbencev.

Banovinskih uslužbencev je pa bilo pri vseh banovinah v letu 1934/35 11.800, medtem ko jih je v letu 1935/36 12.359. Od zadnjega leta se je torej njihovo število zvišalo za 5559 oseb.

Ostrine uredbe o dokladah upokojencev

Ze zadnjič smo objavili prav zanimiv članek o neenakostih v uredbi o dokladah drž. upokojencev od 19. septembra 1935, po kateri dobijo v mnogih primerih upokojenci, upokojenci po zakonu iz leta 1923 po novih predpisih celó manj kot staroupokojenci istih kategorij in činov. V naslednjem pa nameravamo opisati še neki drugi primer, ki bo pokazal kako ostra in za prizadete upokojence kar usodna je nova uredba v določenih okoliščinah.

V nekem velikem industrijskem kraju, ki ima več tisoč prebivalcev in je uvrščen v III. drag. razred, čeprav je notorično, da je znano zelo drag, tako da je življenje tam zvezano z vsaj enakimi, če ne večjimi stroški kot n. pr. v Ljubljani, živi upokojenec. — Upokojen je bil z 22 leti efektivne službe in sicer zato, ker je v svoji neporni službi postal nesposoben za nadaljnje izvrševanje iste. Upokojen je bil torej proti svoji volji, le zaradi bolezni. Ta upokojenec ima ženo in sedem otrok, starih od šestnajst mesecev do dvajset let. Vsi otroci žive, štirje izmed njih še niso dosegli 16. leta starosti, tako da prejema zanje rodbinsko doklado, ostali trije otroci se vsi uče obrti oz. trgovine in ne zaslužijo še nič, nasprotno mora oče še skrbeti zanje.

Do nove ureditve doklad je ta upokojenec sicer zelo težko, pa vendar nekako še izhajal. Po novih redukcijah mu je pa to do skrajnosti oteženo. Ker nima namreč 25 efektivnih službenih let in ker je v postranski službi, kjer prejema čistega nekaj nad 1000 Din na mesec, se mu je osebna doklada znižala za 25%, ker je staroupokojenec (čl. 25 odst. 3 uredbe). Izgubil je pa hkrati tudi rodbinske doklade za 5 članov družine, torej za ženo in za 4 otroke, ker mu zaradi mesečnega postranskega dohodka nad 1000 Din ne pripadajo rodbinske doklade. Zaradi teh predpisov je torej izgubil 725 Din na mesec.

Vse to bi bilo mogoče še razumeti, težje pa doume navadna pamet to, da sta s tem upokojencem pri istem službodajalcu nameščena še dva stara upokojenca, in sicer prejema prvi na mesec po 3000 Din, drugi pa 1700 Din, ki pa nista prav nič izgubila na dokladah, čeprav imata oba že preskrbljene otroke. Nasprotno prvi je celo na boljšem, ker mu po stari uredbi doklada zaradi previsokega postranskega dohodka ni šla. Seveda imata oba ta dva več kot 25 let službe.

Tako je zdaj ta čudna neenakost, da nekdo, ki ima skrbeti za sedem nepreskrbljenih otrok, izgubi velik del svojih prejemkov, namreč 725 Din na

mesec, drugi pa, ki mora skrbeti samó za ženo in ima sploh višjo pokojnino, postransko službo pa trikrat bolje nagrajeno, še pridobi. Ne da bi hotel v opisanih ali sličnih primerih resnične potrebe kdo le količkaj očitati komu postranske dohodke — saj je jasno, da z golo pokojnino velike družine sploh ne morejo več živeti — vendar bi bilo prav, da bi se uredba tako popravila, da bi se upoštevali tudi taki nenavadni in gotovo nenameravani primeri neenakosti.

Ker uredba o dokladah upokojencev izenačuje v čl. 15 rodbinske doklade za otroke upokojencev, živečih v drugem in tretjem razredu, bi bilo

vsekakor prav in dosledno, da bi se še višina dopustnega postranskega dohodka v II. in III. druginjskem razredu izenačila in določila za upokojence v obeh razredih z 2000 Din na mesec. S tem bi se vsaj najbolj očitne anomalije preprečile in bi se mnogim upokojencem, ki so že na robu gospodarskega propada, zagotovilo vsaj skromno življenje. Zlasti bi bilo treba upoštevati primere tistih upokojencev, ki so bili upokojeni zaradi bolezni, ki torej niso svojevolično predčasno zapustili službe. Če ne bi šlo drugače, naj bi se spremenila uredba tako, da bi se ustvarile posebne izjeme vsaj za to vrsto upokojencev.

Nabavne in prevzemne komisije II. Po zakonu o drž. računovodstvu iz leta 1934.

A. Nabavne komisije

(Dalje.)

II. Po zakonu o drž. rač. iz l. 1934.

Pismeni ponudbi mora ponudnik priložiti:

1. podpisane pogoje oz. izjavo, da so mu pogoji znani in da pristaja, da bo po njih licitiral, kakor tudi, da so mu znani obrazi, opisi in načrti,

2. duplikat reverza o položenem jamstvu (kavčiji),

3. dokaz sposobnosti t. j. dokaz, da ima predpisano sposobnost za izvršitev posla, za katerega dobavo se vrši licitacija,

4. izjavo, ali je predmet ponudbe domačega izvora in proizvodnje ali ne. V poslednjem primeru je označiti, katerega izvora je proizvod.

Ponudbe se morejo prejemati ne glede na to ali so izročene neposredno ali pa po pošti, samo do zadnjega delovnega dne pred dnem licitacije in sicer v uradnih urah dotičnega urada.

Uradnik, ki je prejel pismene ponudbe, jih izroči s svojim poročilom o številu prejetih ponudb — ki ga je protokolirati — licitacijski komisiji. Člani komisije ne smejo izven prostorov v katerih se vrši licitacija, priti v nikak stik s ponudniki. Ponudniki smejo pristopiti do odpiranja ponudb osebno ali pa po svojih pooblaščenih. Kot legitimacija služi potrdilo o izročitvi ponudbe.

Pri ustnih ponudbah morajo ponudniki v začetku licitacije podpisati predpisane pogoje z izjavo, da so jim znani obrazi oz. opisi in načrti — če so ti sploh predloženi — da pristajajo, da bodo po njih licitirali in da so pripravljeni predložiti duplikat reverza o položeni kavčiji in dokaz o sposobnosti

ter dati pismeno izjavo, da je predmet ponudbe domačega izvora in proizvodnje.

Komisija ne sme dovoliti, da bi se udeležil ustne javne licitacije ponudnik, ki zahteva glede pismenih pogojev kako spremembo zase, bodisi, da jih hoče spremeniti bodisi spopolniti, niti se je ne sme udeležiti ponudnik, ki ne bi dal izjave in ne bi predložil vseh listin, ki se zahtevajo za pismeno licitacijo.

Ponudnik ne sme odstopiti od ponujene cene.

Komisija vodi o svojem poslovanju zapisnik, ki se zove licitacijski zapisnik.

Zapisnik mora vsebovati: po čegačem odloku se vrši javna licitacija, datum in številko odloka, s katerim je odredjena; imena članov; datum in čas kdaj se je javna licitacija začela. Poleg tega mora imeti vsaka ustna licitacija še sledeče: da so ponudniki podpisali predpisane pogoje z izjavo, da so jim znani obrazi, opisi in načrti, če so bili ti sploh predloženi, in da li pristajajo, da bodo po njih licitirali; da so ponudniki predložili duplikate reverzov o položeni kavčiji in izjavo, da je predmet domačega izvora; imena ponudnikov in ponudene cene pri vsakem ponudniku posebej. Poslednja cena pri vsakem ponudniku se izpisuje z besedami in potrjuje s podpisom ponudnika ali njegovega pooblaščenca.

(Dalje prih.)

Oblike kemično čisti, barva, plisira in ilka tovarna J. O. S. REICH.

P. Legrand:

Vedeževalka

Slavna čarodejka, sloveča zaradi jasnovidnosti, ki ji ni bilo primere, Madame Lazzara, je bila tisto jutro doma in kakor navadno ob ti uri zelo zaposlena z zajtrkom. Guland (to je ime nekega duha) nazvan Gugu, kužek, ki je bil tako debel, da se je bilo bati, da se razleti od tolsče, je zraven nje lokal toplo mleko s krožnika. Ljubila je to ščene s pretirano nežnostjo. In tako je bilo vse v najlepšem redu.

Tedajci je pozvonilo. Služkinja Gloria (to je ime nekega ženskega duha), ki se je zaradi rjavkaste polti in temnih las izdajala za ciganko, čeprav je bila iz pariškega predmestja, je šla odpret. Slišalo se je pogajanje in Gloria je prišla povedat, da je zunaj odličen gospod, ne zaradi seje, temveč da navzlic temu želi, da ga gospa sprejme. Pozabila je dostaviti, da ji je poklonil pet frankov in jo vščnil v bok. Madame Lazzara se je malce vznemirila, vendar ga je sprejela po preteku dobrih dvajset minut, ki jih je rabila, da se je vrgla v svečano odelo.

Ker je bil izjavil, da ne prihaja na sejo, ga je sprejela v jedilnici. Obiskovalec, mož med petintridesetimi in osemtridesetimi leti, eleganten, premožne zunanosti, je takoj pričel:

»Prosim za oporočenje, da motim. Namen mojega prihoda je tale: danes popoldne bosta prišli k vam dve dami na sejo, ki sta ta sestanek pismeno...«

»To je poslovna tajnost«, je izjavila vedeževalka.

»Čisto prav«, je odvrnil tujec, »in zanesem se tudi popolnoma na poslovno tajnost, ko vas prosim, da ohranite popolnoma zaupno zase, kar vam zdaj povem. Sicer pa je to tudi v vaš lasten prid. Kolikor vem, zahtevate za vsako sejo po petdeset

frankov — ravno toliko, kakor katerikoli sloviti zdravnik — če zaigrate zadevo v vsi popolnosti, s klicanjem duhov, zarotitvami demonov, z izjemno jasnovidnimi prorokovanji prvega razreda i. t. d., kakor boste vse to tudi danes popoldne storili. Prihajam pa, da vam razen tistih petdeset frankov, katere prejmete od vsake obiskovalke, ponudim še po sto frankov za vsako pod pogojem, če jima boste prorokovali to, kar vam zdaj povem.«

»Ampak, gospod, dostojanstvo znano sti...«

»Pustite vendar to,« je odvrnil gospod. »Nikar ne izgublja časa. Nenavadno razumna ženska ste. Zakaj v našem modernem, praktičnem stoletju, sredi med avtomobili, aeroplani in politiko, si ni moči ustvariti takega stališča kot vedeževalka, kakršna ste vi, če ni človek izredno prebrisan... saj me boste razumeli: od obeh mladih dam, ki ju boste popoldne sprejeli, je prva moja žena, druga pa njena najboljša prijateljica. Torej... za to najboljšo prijateljico moje žene mi gre.«

»To je podlo!« je izjavila Madame Lazzara s hlinjenim ogorčenjem.

»Nikakor ne. Nenavadno lepa je. Moja žena je temnolasa, lepa, impozantna, hladna, redkobesedna. Njena najboljša prijateljica — Irena ji je ime — je plavalška, rožnata, nežna, skromna, prilagodljiva... Srce ima še čisto nepokvarjeno. Razen tega je pa žena zelo premožnega moža, ki ga ni nikoli videti, ker se žene po Parizu, okoli po deželi ali pa v inozemstvu za posli. Ker poznam izredni vpliv, ki ga skrivnostni okvir vaših prorokovanj vzbuja pri ženskah, in ker vam bom o obeh damah nudil dovolj podrobnosti in pojasnil, zato da ju boste precej spočetka osupnili, želim, da poveste naši najboljši prijateljici vse kar je treba, da mi bo kar omahnila v objem. Saj razumete, kajne?»

Gotovo ste se že znašli: uboga, nerazumljena duša, nespoznan in zanemarjena nežnost, pravica do sreče, potrebnost ljubezni, ki pomlaja, neizbežna usoda, ki žene v vse obvladujoči plamen, ki jo že objema, nemirno srce, ki v kopnenju gine za njo (ta vse obvladujoči plamen in to nemirno srce, to sem seveda jaz)... Povdarite posebe neizbežno usodo, ki tira v ljubezen. Seveda me ne smete imenovati. Opišite me samó takó približno, bo že zadostovalo. Bo že razumela. Dvorim ji namreč zelo vstrajno. Sicer me še zmerom zavrača, sicer še ni rekla: da — obočavljala se še, premišlja, pomisleke ima zaradi Andree, moje žene... Razdrite ji te pomisleke, premagajte njeno obočavljanje, opišite ji žar čustev, ki se ji laskajo, prepričajte jo, da je že od početka premagana in posvečena vsemogočni ljubezni, ki ji bo razsvetljevala enoličnost njenega življenja... Ste razumeli?»

»Gospod,« je odgovorila dostojanstveno Madame Lazzara, ki se je med tem odločila. »Kar zahtevate od mene, je tako nenavadno, da se more smatrati samó kot izraz volje nadzemskih sil, ki vodijo usodo ljudi. Zato se bom pokorila ukazu. Kaj naj pa rečem temnolaski?»

»O, vse karkoli hočete in vse kar je le količkaj v zvezi z mirom, zlasti da naj oigiba slehernega razburjenja, ker ji preti nevarnost ob najmanjšem ljubimkanju s strani moje krute ljubosumnosti. In potem ji povejte tudi kaj prijetnega: povejte ji, da jo ljubim, da ima vzornega moža, pravi biser zvestobe, ki ljubi samó njo, vidi samó njo, samó nanjo misli, čeprav ga posli silijo, da jo morebiti na videz malce zanemarija. To ji bo zelo dobro delo in jo nekoliko pomirilo. Mogel bom ravnati še bolj neovirano, ker bom tudi potreboval malo več prostosti, če se z našo najboljšo prijateljico vse tako izteče, kakor si želim.«

Nato je vzel iz listnice dva stotaka, ju neopazno izročil vedeževalki, ki ju je še bolj neopazno sprejela. Ji opisal vse potrebno o življenju obeh mladih žena, ji obljubil, da jo bo povsod priporočal in se najboljše volje poslovil.

Madame Lazzara ni bila nič manj dobre volje zaradi lepega zaslužka in je vse pripravila za popoldansko sejo. Nato je sedla k bogato obloženi mizi in kosila. Toda strašna nezgoda, ki bi bila kmalu smrtno končala, jo je iztrgala iz običajnega miru. Požrešni Guland je pogoltnil zajčjo kost, da bi se bil kmalu zadavil. Bilo je strašno. Madame Lazzara je z roko segla hropečemu kužku v žrelo in skušala izvleči kost. Gloria je vsa razburjena tekala po sobi. Nazadnje je Guland vendarle izdaval nevarno koščico in je bil rešen. Zdaj je pa vedeževalka omedlela, tako da je bilo treba ogromnih količin octa in drugih notranjih sredstev, da jo je služkinja priklicala spet v življenje. In bila je še zmerom pod vplivom prestane groze in notranjih poživil, ko se je približala ura seje.

Preprosto oblečeni, gosto zastrti in malce razburjeni sta pozvonili temnolasa Andree in plava Irena. Vrata so se neslišno odprla. V poltemni prednji sobi sta zagledali bled obraz pod gostimi, z bakrenimi okraski prepletenimi lasmi, in zmeden zroče oči. Bila je to Gloria v dolgi vijolični obleki, na prsih je pa imela geometrično podobo, ki naj bi predstavljala pentagram, čarovniško znamenje. To nenavadno bitje jo odprlo malce trepetajočima obiskovalkama temno, črno zastrto sobo, kjer so zagrnjena okna popolnoma dušila dnevno svetlobo, kakaj Madame Lazzara je bila pripadnica romantične vedeževalske smeri. V kotih so slabo tlele tri rdeče lučke in iz posode na trinožniku se je dvigal težek oblak omamljivega kadila. Obe dami sta čakali brez besed, srce

Državni nameščenci in kultura

Pravkar je Slovenska Matica razposlala svojim poverjenikom pismo, iz katerega ponatiskujemo nekaj odstavkov, ki pravilno osvetljujejo vlogo drž. uslužbenstva v slovenskem kulturnem življenju. Naj govori pismo samo:

»Če bi pregledali kartoteke založb in revij, bi videli, da je glavni kader vseh naročnikov pri vseh založbah enak: v veliki večini so državni uradniki in nameščenci. Ugotovili bi še več: da so pri vseh založbah naročniki po večini eni in isti! Osnovo vsemu slovenskemu kulturnemu delu dajejo tisti, ki si pogosto morajo odtrgati od ust, da si privoščijo revijo in knjigo, tisti, ki prejemajo leto za letom težke udarce.

Ko so se jim jeseni spet znižale plače, je v prvem razburjenju nastalo med njimi gibanje, ki so ga nekateri imenovali »organiziran bojkot slovenskega tiska«. Tak bojkot bi bil za vso slovensko kulturo tako hud udarec, da bi čutili zle posledice povsod. Bojkot naj bi bil dejanje maščevanja, toda nad kom? Nad slovensko kulturo, ki je rasla in še raste iz samih žrtev nas

vseh! Toda sami vendar ne moremo biti rušitelji nečesa, kar smo s tolikimi žrtvami in boji gradili popolnoma sami! Mar naj bo prvo, čemur se v stiski morajo odpovedati, res ravno slovenska knjiga? Je ravno to tisto, kar lahko mirne duše brez škode vrže skozi okno? Tako dejanje bi bilo slehernega pravega izobraženca nevredno.

Izkazalo pa se je, da je imelo tisto gibanje samo ta namen, opozoriti vsa založništva in gospodarske ustanove, da se zavzamejo za ogroženo eksistenco prizadetih. To so stanovske organizacije državnih uradnikov in nameščenecv tudi javno v listih pojasnile.

Vse založbe so storile svojo dolžnost in storile bi jo tudi brez tega opozorila, ker se zavedajo vse: če propade uradništvo, propade tudi naše založniško življenje. Tudi Slovenska Matica je storila svojo dolžnost in jo bo storila ob vsaki taki nujni priliki.

Gg. poverjenike prosimo ob začetku akcije za 1936, naj pojasnijo to našim članom.

Vestnik

Smrt vzornega učitelja. Dne 2. februarja je umrl v Studencih pri Mariboru šolski upravitelj odnate deške osnovne šole, Anton Hren. Rodil se je 12. jan. 1880 v Kopoljah, dovršil učiteljske studije v Ljubljani in stopil leta 1900. v učiteljsko službo. Služil je v Ljubljani, v Središču in Stopercah. Enajst let je nato vodil šolo Družbe sv. Cirila in Metoda na Muti in storil v tem svojstvu izredno mnogo za koristi ogroženega naroda. Po prevratu je bil postavljen za šolskega upravitelja v Studencih. Tedaj se je pričelo njegovo poglavito delovanje, posvečeno stanovskim organizacijam. Ker se je zavedal važnosti trdnih gospodarskih temeljev, je ustanovil društvo Učiteljski dom v Mariboru, ki je že tri leta v lastnem posloju. Nato je ustanovil Učiteljsko gospodarsko poslovalnico, bil dolga leta član upravnega in nadzornega odbora ljubljanske Učiteljske tiskarne. Pokojnik je bil tudi med ustanovitelji mariborske Nabavljalne zadruge in je deloval tudi pri Zvezi nabavljajnih zadrug v Beogradu. Dolga leta je bil predsednik mariborskega sreskega učiteljskega društva, član glavnega odbora JUU in zvest sotrudenik »Učiteljskega tovariša«. — Pogreb, ki se je vršil dne 4. februarja, je pričal, kako splošno priljubljen je bil blagi pokojnik. Od pogreba generala Maistra še Maribor ni videl takega pogreba, saj se ga je udeležilo okoli 5000 ljudi. Vse slovensko učitelstvo in ostalo drž. uslužbenstvo bo Antona Hrena, vzornega strokovnega delavca, značajnega in nesebičnega tovariša ter požrtvovalnega organizatorja hudo pogrešalo. Naj mu bo ohranjen časten spomin!

Jubilej. Dne 8. februarja je praznoval v Ljubljani svoj 80. rojstni dan upokojeni sodni višji oficijal g. Franjo Širnik. Jubilar se je rodil v Zg. Šiški nad Ljubljano, pred upokojitvijo je pa služil pri sodišču v Ljubljani, kjer živi tudi zdaj. Vrli tovariš je bil vse življenje izredno marljiv in vzoren uradnik, iskren narodnjak in zelo delaven član raznih stanovskih organizacij, v katerih se je z vso vne- mo dejstvoval. G. Fr. Širniku, od začetka zvestemu naročniku našega lista, želimo, da bi zdrav in vesel dočakal še mnogo let, zadovoljnih let!

Socialno delovanje poštarijev. Poročali smo že, da je Združenje uradnikov p. t. t. stroke izdalo posebne kolke za zdravstvene svrhe. Iz prodaje teh kolkov se stekajo sredstva v sklad za ustanovitev in vzdrževanje okrevališč in počitniških domov ter zdravstvenih ustanov navedene organizacije. Poročajo, da bodo kolki prodani prej, kot se je mislilo. Mnoge pošte so jih prodale že po večkrat, kolikor so jih jim poslali iz centrale. Zlasti so se izkazale pošte: Dubrovnik 2, Maribor 1, Beograd 1, Prijedor, Derвента, Novi Sad in Beograd 10. Kolki so po Din 1.— in po 50 par.

Tovarišem na deželi! Že večkrat smo v listu vabili vse tovariše na sodelovanje. Obračamo se vnovič zlasti do vseh drž. aktivnih uslužbenecv in upokojenecv, ki žive po deželi in prosimo, naj se uvrste v krog naših sotrudenikov. Sporočajo naj redno listu vse, kar se v njihovem kraju zgodi zanimivega in bi moglo zanimati vse državno uslužbenstvo. Priporočamo se posebno za vesti o delovanju naših stanov-

skih društev in gospodarskih ustanov, pa tudi za drobne vesti osebnega značaja. Le s sodelovanjem vseh bo list vselej in vse- skozi zanimiv in aktualen.

Ugodnostna vožnja banovinskih uslužbenecv. Prometno ministrstvo je izdalo odločbo s katero se vsem banovinskim uslužbencem v državi prizna 50 % popust od rednih voznin na vseh državnih železnicah, enako kakor ga uživajo že drž. uslužbenci. S tem se je banovinskim nameščencem izpolnila davna opravičena želja.

Preureditev bolnic. Kakor poročajo listi, je ministrstvo za soc. politiko in narodno zdravje sklenilo, da se v javnih bolnicah odpravi II. razred, tako da bo v bodoče na vseh državnih in samoupravnih bolnicah samo enotni III. razred. Podrobnosti objavimo ob priliki.

Vožnja dijakov v šole. Prosvetno ministrstvo je svoj čas prepovedalo dijakom srednjih šol, da se ne smejo voziti v šolo nad 20 km daleč. Ta prepoved se izvaja postopoma, tako da se v letu 1940. ne bo noben srednješolec mogel več voziti z vlakom v šolo, če stanuje dalje kot 20 km oddaljen od mesta, kjer se nahaja zavod. Ta naredba, s katero naj bi se preprečile škodljive posledice železniške vožnje na нравnost in napredek dijakov, velja samo za gimnazije, ne pa za meščanske in strokovne šole. Iz tega je mogoče razumeti, da ima ta naredba namen otežiti, ozir. onemogočiti obiskovanje gimnazij mladini siromašnejših slojev, stanujočih na deželi. Jasno je, da ne morejo niti uradniki, še mnogo manj pa drugi nižji uslužbenci, delavci ali kmetje, ki ne stanujejo v mestu,

plačevati vsak mesec po 600—800 Din za preskrbo otroka — tudi če ne bi imeli drugih otrok. Zato ravno drž. uslužbencu, stanujočemu v podeželskih krajih, ne preostane nič drugega, kakor da se mora njegov otrok voziti vsak dan z železnico v šolo, če naj sploh pride do višje izobrazbe. Strogo izvajanje navedene naredbe bo manj premožnim, to se pravi skoro vsem drž. uslužbencem, sploh onemogočilo šolanje otrok na gimnaziji. — Združenje železniških uradnikov v Zagrebu je v imenu svojega članstva predložilo prosvetnemu ministru obširno spomenico, s katero prosi naj se navedena naredba prekliče.

P. n. naročnikom! Za odgovore na razna vprašanja in prošnje za pojasnila, ozir. navodila naj se vselej priloži tudi frankirani in že z naslovom opremljeni pisemski ovoj. Uredništvo ne more iz svojega kriti še stroškov za poštino in odpremo.

Šola Glasbene matice v Ljubljani. Prosvetni minister je odločil, da ima šola Glasbene matice v Ljubljani pravico javnosti za vse oddelke, t. j. za svoj pripravljalni nižji, srednji in višji tečaj. Njena glasbena šola je priznana s strani države. Pravico javnosti uživajo samo redni učenci te šole in imajo v tem primeru njihovi starši glede rodbinskih doklad ista pravice, kakor starši otrok, ki se šolajo v državnih šolskih zavodih.

Našim organizacijam. Društva, ki žele, da njihova naznanila, objave itd. priobčimo po večkrat, naj pošljejo toliko teh naznanil, kolikorkrat žele, da jih objavimo. S tem nam znatno olajšajo delo.

Iz organizacij

Za pravično napredovanje. Naše bralce bo — neglede na stroko, kateri pripadajo — gotovo zanimala spomenica, katero je Združenje železniških uradnikov nedavno predložilo prometnemu ministru. Spomenico navajamo v celoti: »Zakon o drž. prometnem osebju določa v § 51 minimalne roke štirih, ozir. treh let, po katerih mora biti uslužbenec pomaknjen v višjo skupino, medtem ko maksimalni roki, po katerih mora uslužbenec napredovati, v zakonu niso določeni. Ta pomanjkljivost v zakonu omogoča, da se pri stavljanju predlogov za napredovanje uradnikov dogajajo razne nepravilnosti, ki povzročajo, da napredujejo nekateri uradniki, medtem ko drugi ob enakih pogojih, isti kvalifikaciji in oceni ne napredujejo. Ker je napredovanje uslužbenecv predmet svobodne presoje predstojnikov, se dogaja tudi to, da mlajši preskočijo starejše, ki imajo isto ali celo boljše kvalifikacijo in oceno. Vse to ustvarja pri uslužbenih opravičenih nejevoljo nasproti upravi. Da bi se tako, za upravo in uslužbenec škodljivo nerazpoloženje odpravilo in bi se uslužbenecem z zakonom zavaroval rok, po katerem morajo napredovati v višjo skupino, bi bilo treba z zakonom določiti tudi maksimalne roke za napredovanje, kakor je to v § 54 zak. o drž. prom. osebju določeno za periodijske poviške v skupinah.

Zato podpisano Združenje prosi, da bi se zakon o drž. prom. osebju v tem smislu spopolnil, hkrati pa da bi se izdal pravilnik o sestavitvi in vzdrževanju seznamov uslužbenecv o činu v smislu določbe § 50 cit. zak. — Prav isto velja tudi za vse uslužbence, za katere velja uradniški zakon. V interesu pravičnosti bi bilo, da se ugoti tem željam tudi za vse ostalo uslužbenstvo. Tudi to bi bilo treba kar najprej sestaviti staležnike, kakor to predpisuje uradn. zakon.

Tatvina v Poštarskem domu v Beogradu. V noči med 19. in 20. januarjem so neznani zlikovci ukradli iz prostorov beograjskega Združenja uradnikov p. t. t. stroke, ki se nahaja v ondotnem poštarskem domu, dva pisalna stroja in stensko uro. Tatov, ki so morali biti dobro znani v prostorih, še niso prijeli. — Čudne razmere morajo vladati v beograjskih poštarskih krogih, ker je k temu primeru glasilo organizacije »Jugoslav. pošta, telegraf i telefon« napisalo sledeči komentar: »Naše člane in prijatelje organizacije ni toliko začudil ves ta primer in gmotna škoda, kakor okolnost, da so naši neprijatelji že prihodnje jutro po tatvini javno izražali zadovoljstvo in željo, da je treba Združenje razbiti in zrušiti za vsako ceno in na vse možne načine.«

Upokojenec

Izplačevanje pokojnin. V zadnjem času smo spet prejeli od raznih strani pisma upokojenecv, ki se pritožujejo, da svojih skromnih pokojnin ne prejemajo redno. Zaradi tega jim je vse njihovo gospodinjstvo oteženo, ker prav nič ne vedo, kdaj bodo dobili pokojnino. Prosiijo, da bi se izplačevanje vendar že tako uredilo, da bi prejemali pokojnino vsaj vsak mesec isti dan, da bi se vedeli ravnati. Neki naročnik predlaga tudi, naj bi se po avstrijskem vzoru uvedlo izplačevanje pokojnin- skih prejemkov v dveh obdobjih, namreč vsakega 1. in 15. dne v mesecu. Vsekakor bi bilo treba, da bi se izplačevanje pokojnin uredilo enotno za vso državo, tako da bi te večne pritožbe prenehale.

Naknadni odtegljaji za pokojn. sklad. Na razna vprašanja vnovič obveščamo vse upokojenecv, katerim se je naknadno predpisalo plačilo prispevkov za uradn. pokojn. sklad tudi od tistih zadnjih aktivitetnih prejemkov, ki se jim za odmero pokojnine niso upoštevali, da morejo tudi še zdaj zahtevati formalne odločbe. Proti takim odločbam jim je dopustna pot pritožbe na fin. ministrstvo, nato pa tožba na državni svet. — Da se redni odtegljaji za pokojn. sklad ne zmanjšujejo, čeprav so se prejemki že nekajkrat znižali, je razlog v tem, da so prispevki odmerjeni po zadnjih aktivitetnih prejemkih, ne pa po pokojnini. Sicer se pa draginjske doklade itak ne upošteva pri odmeri teh prispevkov.

Železniške legitimacije. Po novi spremembi pravilnika o ugodnostni vožnji od 26. IX. 1935, M. s. št. 18.833, se smatrajo za člane družin aktivnih in upokojenih državnih uslužbenecv: žena, zakonski otroci do dovršenega 18. leta starosti, ter vdove in otroci umrlih uslužbenecv. Po teh novih predpisih gre torej otrokom pravica do

železniške legitimacije za tri polovične vožnje na leto samo do dovršenega 18. leta. Po dosedanjih predpisih so imeli pravico do legitimacije toliko časa, dokler so prejemali doklade, t. j. v najboljšem primeru do dovršenega 23. leta starosti. Ta nova določba ni popolnoma razumljiva, ker gre rodbinska doklada za otroke načeloma do 16. leta, torej ni povoda, da se je omejila pravica do legitimacije z 18. letom. Želeti bi bilo, da se vrne uslužben- cem spet pravica do legitimacije za otroke za ves čas, dokler prejemajo zanje rodbinske doklade, torej najdalje do izpolnje- nega 23. leta.

Rodbinske doklade za otroke. Opo- zartamo vse upokojenecv, da za otroke, stare nad 16 let, ki se učijo kot vajenci obrti ali trgovine, ne pripada rodbinska doklada, čeprav starši še skrbijo zanje in vajenci ne prejemajo nobenega plačila. Učenje obrti se namreč ne smatra kot nadaljevanje rednega šolanja. — Po novi uredbi pripada očetu, aktivnemu ali upokojenemu uslužbencu, za hčer, ki očetu — vdovu gospodinj, doklada samo do hčerine polnoletosti, a če se hči prej omoži, pa do njene omožitve. Po prejšnji uredbi je pripadala rodbinska doklada v takem primeru tudi preko hčerine polnoletnosti, vse do njene omožitve.

Povsod ista pesem. Da tudi drugod člani raznih organizacij v teh slabih časih le neredno in obotavljaje se izpolnjujejo svoje članeke dolžnosti, nam dokazuje poziv scomborskega upokojenškega lista »Naša Reč«, ki poziva članstvo, naj čimprej plača članarino, zlasti tiste, ki so še z lansko članarino na dolgu. List grozi vsem zamudnikom, ki se ne bi odzvali temu pozivu, da bo njihova imena objavil.

jima je pa močno bilo. V ozadju so se zdajci odprla vrata in Gloria je polzela po težkih preprogah kakor duh.

»Ena od obeh, samo ena,« je zasepe- tala.

Prijela je Andrée za roko in jo od- vedla v sobo za seje. Bil je to tesen pro- stor, po stenah prekrit s črnimi tapetami, ki so bile kar posejane z znaki živalskega kroga in neznanimi srebrnimi liki. Od stro- pa je visela zelena svetilka. Na temni pre- progi je bil narisana velik bel krog in sredi kolobarja je stala Madame Lazzara pod zeleno svetilko. Njena precej obilna oseba je bila odeta v rdeče, s kabalističnimi zna- ki po dolgem posejano oblačilo. Skratno- rdeč trak je imela ovit preko čela, da se je njen široki obraz, ki se je pod vplivom duhov že pričel kremžiti, zdel še bolj ble- d.

»V krog! Stopite v ris!« je zapovedala z votlim glasom.

Mlada žena je ubogala, potem ko jo je potisnila v krog Gloria, ki je nato iz- ginila. Vedeževalka je tedaj prišla z le- vico roko obiskovalke, z desnico pa maj- hne vilice z lesenim ročnem in dvema je- klenima zobovoma.

»Karkoli boste slišali, karkoli boste videli,« je vedeževalka spregovorila, »ne spregovorite, ne premaknite se. Tod ste na varnem. Začnem z zaklinjanjem. — Kli- čem te Lucifer, z imeni, ki jih ni mogoče izreči, z imeni božanstev On, Eloï, Eloim, Geh, Sadai, Adonai... in kličem in te za- klinjam z imeni Sol, Agla, Rifasoris, Ori- ston, Amul, Soter, Tetragrammaton, in z zelo visokim, neizrekljivim imenom Gali, Euga, Ingadum, Obu, Euglabis...«

Z naglico, ki je povzročila pravo vrto- glavost, je zbrala vedeževalka svoje za- rotitvene formule, se je stresala, živčno mečkala roko obiskovalke, mahala z vilica- mi in jih nenadoma pomolila v plamen zelene svetilke.

V spomin † Antonu Hrenu

Krožek upokojenega učiteljstva v Mariboru je imel dne 6. februarja ob 3. pop. svoj redni mesečni sestanek v gostilni Koštomaj v Mlinski ulici v Mariboru. Taki sestanki se vrše vsak prvi četrtek v mesecu, in sicer pozimi navadno pri prijazni »tетки Koštomajki«, ki nam za majhen denar postreže prav dobro; zraven pa se tovariški razgovarjamo in oživljamo spomine iz minulih let. Krožek vodi že 4. leto naš marljivi, neumorno delavni tovariš Anton Ogorelec. Navadno nam pove dosti novic, razveseljivih in slabih; saj je tajnik Društva jugosl. državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru in predsednik nadzorstvenega odbora Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Mariboru, ter ima vsled tega globok vpogled v stanje, delovanje in razvoj teh ustanov.

A na tem sestanku so se besede in dejanja vseh navzočih koncentrirale v počaščenje spomina na prerano umrlega tovariša Antona Hrena, šolskega upravitelja v Studencih pri Mariboru. Predsednik krožka je v jedrnatih besedah očrtal Hrenovo neumorno, požrtvovalno, vztrajno in vzorno delovanje v šoli in izven nje, pri Ciril Metodovi družbi, Sokolu, Rdečem križu, Ljudski univerzi, Nabavljalni zadruzi v Mariboru, Zvezi nabavljalnih zadrug v Beogradu itd.

Zadnja leta pa se je tovariš Hren najbolj žrtvoval za Učiteljski dom v Mariboru; on ga je ustanovil in s svojim vztrajnim delom tudi dvignil do sedanje višine. Kjer je le mogel, nabiral je denarne prispevke za Učiteljski dom, in to tudi na naših sestankih. Bil je sicer še aktiven učitelj, a manjkalo ga pa skoraj ni na nobenem našem sestanku in je spadal med najdelavnejše posetnike našega krožka. Nazadnje je bil med nami meseca decembra l. l. in je takrat z ognjevito besedo odbil napad na Nabavljalno zadruzo. Na sestanku meseca novembra l. l. pa je javil razveseljivo vest, da je vprašanje nagrobnega petja tako rekoč rešeno; kajti v to svrhu je naprosil učiteljski oktet — tovariša Albina Horvata — da ne bo več tako žalostnih pogrebov, kakor lani oktobra, ko smo prvovrstnega tenorista tov. Krajčiča pokopali — brez petja. Dodal je še, da je treba smrtne primere javiti njemu, vse drugo bo pa ukrenil on. A usoda je hotela, da je učit. oktet zapel najprvo svojem ustanovitelj, ki ga je zavrata bolezen nenadoma iztrgala iz naših vrst.

Namesto cvetja na njegov grob so člani krožka — v smislu njegove oporoke — darovali Učiteljskemu domu v Mariboru 720 Din; kajti ob slovesu iz solzne doline je on, tov. Hren, svojemu bivšemu učencu tov. Ledineku naročil sledeče:

»Ko bom odhajal, ne želim nikakih govorov in nikakih slavošpevov, ker kar sem storil, je bila moja narodna in stanovska dolžnost. Ob svoji zadnji poti ne želim nikakih vencev in ne rož. Prosim pa svoje tovariše in tovarišice, prijatelje in znance ter sobojevnike iz onih časov na meji, da se me spomnijo ob mojem slovesu tako, da po svobodni volji darujejo mojemu življenjskemu idealu »Učit. domu v Mariboru« primeren znesek. Vse drugo bi me težilo na moji zadnji poti.«

—k—

Socijalna politika

Razširitev pokojninskega zavarovanja. Ministrstvo za socijalno politiko in narodno zdravje je začelo novembra pozvalo Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, naj takoj prouči vprašanje obveznega zavarovanja delavcev proti nezaposlenosti, in naj stavi zadevni zakonski predlog. Prav tako naj se razmotri vprašanje samostojnega bolniškega zavarovanja zasebnih nameščenecv. Ljubljanski Pokojninski zavod za nameščence je bil pa pozvan naj sestavi načrt o razširitvi pokojninskega zavarovanja na zasebne nameščence iz vseh delov države in naj v ta namen zbere vse potrebne statistične podatke.

Zahteve vseučiliško izobraženih žena. Na kongresu Združenja vseučiliško izobraženih žena, ki je bil meseca novembra v Zagrebu, je bila sprejeta daljša resolucija, iz katere navajamo naslednje ugotovitve: »Vseučiliško izobražene žene so pokazale svojo sposobnost za strokovno delo, kar jim daje kvalifikacijo za vsa službena mesta. Hiperprodukcije moških in ženskih intelektualnih delavcev ni pri nas v nobeni stroki, do danes pa še ni bila dana možnost, da bi se vsi intelektualni delavci racionalno zaposlili v splošno korist. — Po zakonu o srednjih šolah od leta 1931. naj bi bile v vseh ženskih srednjih šolah, na gimnazijah in učiteljskih, kakor tudi v meščanskih šolah žene nameščene za ravnateljice. Pri zakonu o sodnikih od 8. januarja 1919 naj se člen 2 tako izpremeni, da bodo tudi žene lahko postale sodniki in da lahko pridejo v ministrstvo notranjih zadev. Izpremeni naj se tudi člen 5 uredbe o prometnem osebju tako, da bi tudi žene z vseučiliškimi diplomami lahko zavzele odgovarjajoče položaje. Ženam zdravnicam naj bodo pristopni vsi položaji njihove stroke, da bi lahko postale tudi upraviteljice bolnišnic, ravnateljice higienskih zavodov itd. Žene z dovršeno ekonomsko-komercialno šolo pa naj dobijo dostop do odgovarjajočih mest v drž. hipotekarni banki in v poštni hranilnici. — Ugotovljeno je bilo tudi, da so žene v državni službi najbolj prizadete s tem, ker niso ravno tako plačane kakor moški uslužbenci, četudi so z zakonom od leta 1923. predvidene enake plače za enako delo vsem državnim in samoupravnim uradnikom. S poznejšimi uredbami pa so napravljene znatne razlike v škodo poročenih žena v državnih in samoupravnih službah.«

Po svetu

Učiteljske razmere v Avstriji. Avstrijska vlada je v izvajanju načel o pobijanju dvojnega zaslužkarstva, zlasti pa dvojne sočasne zaposlitve v družinah, pričela odpuščati omožene učiteljice, oz. jim zniževati prejemke. Od 2000 omoženih učiteljic je bilo upokojenih na Dunaju 1200. Predvsem so to tiste, ki imajo na mesec vsaj po 450 šilingov plače. Na njihova me-

sta se sprejemajo nove moči in sicer učiteljice, ki prejemajo na mesec samo po 120 šilingov.

Javni uslužbenci v Sev. Ameriki. Preiskovalna komisija o službenih pogojih javnega nameščenstva Zedinjenih držav severoameriških je za leto 1932 ugotovila, da je bilo to leto zaposlenih v državni službi 3,278.500 oseb. Od teh jih je bilo nameščenih v zvezni drž. upravi 934.000, posamezne države so jih zaposlovale 252 tisoč, občinske uprave so imele 591.000 uslužbencev, podeželske občine 312.000 nameščenecv, v prosvetni službi je bilo pa 1,189.000 oseb. V oktobru 1934 je bilo v zvezni državni upravni službi zaposlenih že 955.000 oseb, torej za 21.000 več kot leta 1932. Od teh jih je bilo pri prvi politični upravni službi zaposlenih 586.000, v vojaški službi 269.000, pri raznih novih panogah državne službe pa 94.000 oseb.

Za izboljšanje prejemkov na Angleškem. Ze nekajkrat smo objavili razna poročila o zviševanju službenih prejemkov angleškim javnim uslužbencem. Z ozirom na stanje indeksa cen je angleška vlada ponovno že ugodila zahtevam organizacij javnih nameščenecv, tako da so skoro vsa znižanja, ki so bila izvedena v minulih letih gospodarske stiske, že odpravljena. Nedavno so sklenile še tri velike angleške železničarske organizacije, da zahtevajo od vlade naj takoj odpravi še zadnje ostanke teh znižanj, ki so se pričela leta 1931. Organizacije poudarjajo, da je gospodarsko stanje železnic tako ugodno, da morejo prenesti to povečanje izdatkov, ki bo doseglo na leto približno 3,000.000 funtov, t. j. nekaj nad 700 milijonov Din.

Nove knjige

»Zadružni vestnik«. Izšla je prva številka lista z navedenim imenom, ki ga izdajata kot svoje glasilo Nabavljalna in Kreditna zadruga v Kranju. Kot izdajatelj je navedena Zadruga drž. uslužbencev za nabavo potrebščin v Kranju, urednik je pa gosp. Ivan Košnik, gimnazijski direktor v pok., znani agilni uradniški organizator in zadrugar. List bo izhajal po potrebi, najmanj pa štirikrat na leto. Naročnina znaša 3 Din za vse leto, člani obeh zadrug ga bodo pa prejemali brezplačno. Prva številka objavlja nekaj podatkov o postanku in razvoju obeh zadrug v Kranju, nato pa razne vesti o zadrugiškem gibanju, o zadrugiškem življenjskem zavarovanju, posmrtninah itd. List objavlja tudi cenik kranjske Nabavljalne zadruge.

»Zdravje«. Vsebinska 8. številka: Težkoče in obseg zdravstvenega dela na vasi; dr. Lapajne Živko: O splavu in sterilizaciji; V. M.: Kapela cigana Čikoša; dr. Fr. Göstl: Prvi znaki duševnega obolenja; Zeliščno čiščenje krvi spomladi; Zamuditi smo čas za utrjevanje; Sport in higijena; Glasnik higienskih ustanov; Drobline. — Uprava lista »Zdravje«, Ljubljana, Pred Škofijo 1. Letna naročnina 30 Din. — Prav dobro urejani mesečnik priporočamo.

Zadružne vesti

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani ima občni zbor v ponedeljek 17. februarja t. l. ob pol 2. uri zvečer. Zborovanje se vrši v sejni dvorani ljubljanskega mestnega magistrata. Dnevni red glej v oglasu v prejšnji številki!

Zborovanje »Bajtarja«. Dne 23. t. m., v nedeljo, ob 10. uri dopoldne bo v kletnih prostorih hotela »Metropol« v Ljubljani redni občni zbor stavbne zadruge železničarjev v Ljubljani »Bajtar«. Dnevni red je običajen.

Zborovanje poštarjev — zadrugarjev. V nedeljo, dne 8. marca bo redni občni zbor Gospodarske zadruge poštних nameščenecv v Ljubljani. Zborovanje bo ob pol 9. uri dopoldne.

Zadružna predavanja. Od 14. januarja t. l. dalje predava vsak drugi torek v mesecu v ljubljanskem radiu univ. prof. dr. Fran Veber o zadrugištvu. Predavanja se vrši od 18-40 do 19. ure.

Poučni zadružni tečaji. Ljubljanska Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnice je priredila tudi letos dnevni kuharsko-gospodinjski tečaj, ki se vrši od 1. februarja do 31. maja vsak dan — razen nedelj in praznikov — od 8-30 jutraj do 16. ure pop. V tečaju se poučuje kuhanje, šivanje, ročna dela, zdravstvo in vse kar spada h gospodinjstvu. Sprejemajo se v tečaj hčerke železničarjev, stare nad 17 let. Če je še kaj prostora, se sprejmejo tudi druge gojenke. Ukovina znaša po 300 Din na mesec. — Od 1. februarja dalje se pa vrši tudi večerni kuharsko-gospodinjski tečaj, ki traja samo tri mesece. Poučuje se dvakrat na teden kuhanje, enkrat šivanje

in ročna dela in enkrat teoretični predmeti. Tečaj se vrši zvečer od 18-30 do 21-30. Ukovina znaša na mesec 150 Din.

Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani. Ta zadruga, ki deluje že nekaj let, je v minulem letu izplačala članom 16 odpravnin v skupnem znesku Din 40.660.— V tekočem letu bo morala zadruga plačati 7 odpravnin. Zadrugo načelstvo poziva vse učitelje (ice), ki imajo 3 do 10 let stare otroke, naj jih zavarujejo pri Samopomoči učiteljskih otrok. Odpravnina znaša približno 2600 Din za otroka.

Posmrtnine kranjske Nabavljalne zadruge. Nabavljalna zadruga v Kranju plačuje že od leta 1932. dalje ob smrti člana njegovim preostalim posmrtnino, ki znaša eno šestino zneska, za katerega je pokojni v minulem letu nakupil v zadružni prodajalni blaga. Ob smrti družinskih članov zadrugarjev izplačuje zadruga eno dvanajstino zadnjega letnega nakupa. Doslej je zadruga v 14 smrtnih primerih izplačala članom na posmrtninah že 12.847 Din. Zadruga pripravlja spremembo pravilnika, po katerem se bo v bodoče posmrtnina zvišala sorazmerno z dobo članstva, ozir. kupovanja v zadružni prodajalni.

Tovariši!

Priporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

Kupujte svoje potrebnosti pri tvrdkah, ki inserirajo v
»NAŠEM GLASU«

Kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Učiteljska tiskarna

Ljubljana
Franciškinska ulica
Telefon štev. 2312
Račun pošl. hran. 10.761

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

Lasna tvornica šolskih zvezkov

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun štev. 10.681. Telefon štev. 3413
Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 8% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg štev. 5 / Telefon štev. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, rje prosti jedilni pribor itd.